

Article d'abril

De parlar

per Irene de Puig

Hom esdevé millor escoltador si sent un bon orador. *Escoltar i parlar* són activitats que practiquem conjuntament, encara que en determinats moments, o en tota una vida, l'una pugui predominar sobre l'altra.

Tenim un coneixement espontani d'aquestes activitats, i per això ens poden semblar simples, però només cal estudiar una llengua estrangera per adonar-se que la sensació d'innatisme que teníem era fictícia. Ben aviat descobrim que el seu aprenentatge té complexitat. Defensem, doncs que encara que es tracti de la llengua pròpia, cal aprendre'n, i així ho aplicarem a l'aula perquè en l'educació esdevenen exercicis de primera necessitat.

Hi ha una diferència substancial entre l'escoltar i xerrar quotidià i l'escoltar i el parlar com a exercicis intel·lectuals. Parlar i escoltar són la sala d'espera de unes activitats molt més complexes com el llegir i l'escriure. L'escoltar equival al llegir com el parlar equival a l'escriure.

La capacitat de comprensió va lligada al llegir i a l'escoltar, i la capacitat d'expressió va lligada al parlar i a l'escriure. Reforçar doncs la capacitat

d'escoltar i parlar, a més de ser important per si mateix, ens beneficiarà forçosament en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.

Aquí entenem el terme «parlar» més enllà d'articular sons, de parlotejar, de remugar, de fer petar la xerrada, de garlar, de conversejar, etc.; volem dir expressar-se amb correcció. Saber parlar significa poder seguir un procés de raonament lògic, saber argumentar i defensar les pròpies opinions o creences.

A l'escola els nens i nenes, malgrat el mestre/a, xerren molt, però poques vegades *en-raonen* (el guió és nostre). Enraonar significa parlar amb propietat, amb coneixement i ús dels mots i les expressions, encadenant frases amb ajut dels connectors adequats. A l'aula, els infants i joves parlen, xerren, comenten, però no sempre enraonen. Enraonar significa parlar amb seny, no dir el primer que ens passa pel cap, significa pensar abans d'obrir la boca per buscar els mots i el to adequat, ordenant les idees prèviament per poder fer entenedor el missatge a qui escolta.

En les relacions socials, - i l'escola és una part de la societat- , és importantíssim tenir un domini de la capacitat d'expressió oral, no sols per a la vida acadèmica sinó per les relacions humanes en general i per a una futura professió. Només cal recordar que moltes professions es basen en la parla: venedors, advocats, polítics, mestres... L'ordre, la claredat i coherència en qualsevol exposició, discurs o intervenció són senyal de persona educada i capaç.

Per ajudar els infants a parlar bé –o si ho preferiu a enraonar- calen algunes normes bàsiques. Farem un bon servei als nostres estudiants si els ajudem a organitzar la parla a través de tres preguntes: Què dir?, quan dir-ho? i com dir-ho?.

Què dir? Significa poder ordenar el pensament, aturar-se un xic a reflexionar i estructurar el discurs –sigui una intervenció llarga o la resposta a una conversa- de manera clara, que flueixi de forma entenedora per l'altra. Aplicant les lleis de la gramàtica però sobretot que mostri el sentit

del nostre pensament. En aquest apartat és on es fa evident la relació entre pensament i llenguatge i, per això, cal aprendre a pensar bé per tal de poder parlar amb propietat. Tots tenim l'experiència de tenir una resposta apunt i haver-la de guardar perquè no trobem l'encalç, no veiem la manera de traduir el que pensem o sentim amb mots.

Procurarem parlar quan tinguem alguna cosa a dir, sense repeticions ni distorsions ni retrocedir a qüestions ja tractades, més aviat. Intentant fer avançar el tema o el diàleg. Com diu el proverbi indú: "Quan parlin, procura que les teves paraules siguin millor que el silenci".

Quan dir-ho? Una vegada planificada la intervenció cal saber quin és el moment adequat. Ho podem llegir en el rostre de l'altra si és un diàleg, però podem ajudar-nos de gestos i manifestar l'inici de la nostra intervenció. Aquest apartat exigeix paciència i perspicàcia. Si interrompem constantment l'interlocutor no estem comunicant bé i si parlem alhora ja no cal ni dir. La l'hora de parlar la intemperància i la immediatesa són mals consellers.

Serem més ben escoltats si som capaços d'esperar l'oportunitat adequada. Cal esperar el torn i parlar quan ens cedeixen la paraula o quan ens adonem que l'altra ha acabat de dir el que volia.

Com dir-ho? Si sabem què dir i quan dir-ho, –ja sigui perquè escollim el moment o perquè creiem que ens donen entrada–, cal trobar la manera apropiada: els mots, el to, el ritme, el gest... Podem arribar a dir malament les coses més amables i destrossar una comunicació si no controlem la veu i l'entonació. Tots hem passat per l'experiència de buscar la manera de dir coses difícils, com ara donar el condol a algú. Un reny o un avís tindran molt més afecte si són expressats amb serenitat i contenció. Els crits, les mitges paraules i els insults són formes comunicatives però no pas positives.

Un altre factor a tenir en compte és la vocalització que consisteix en pronunciar els mots de forma clara i pausada, sense menjar-se lletres ni destrossar la llengua. Procurar fer-se entendre i tenir cura de pronunciar de forma clara i pausada.

Dèiem fa uns dies que calia aprendre a escoltar, certament però si volem ser escoltats ens convé parlar bé. Hom esdevé millor escoltador si sent un bon orador.